

Партияның кудуку организацияларын тодаргай удуртур

Кызыл районунун партия конференциясы

Чокта чаа Кызыл районунун партия конференциясы болуп өрткөн. Аңаа СЭКП райкомунун ажымын дугайында райком секретары эш Ынактыч өтөт илеткелчи чугаалашкан.

СЭКП ТБ-нин сентябрь, февраль-март болган июнь Пленумдарынын доктаалдарын амдыралга боттандырар дөөс совет кышлар ажал-иши байгамчы күжө-нишканын ажалдан турар—деп илеткелчи демделген.

Өтөтүгү үнөк иштиде бистич областтык ажал-агыл болган култура тургуушкунуну херөөгө Кызыл районунун ажал-ишчелери өвөш өвөс салыныкыны кырген болган районунун ажал-агыл база култура тургуушкунунда өлөң чедикшиктерин чедип алган илеткелчи оң ийди демделген чугаалашкан.

Коммунист партиянын болган Совет чакытыч күн-бүрү сагыш салыныкынын ажалында район болза, көрө ажал-агылнын нарын техника-биле чыл бүрдү-дө хандыгынын турар. Район мал өстүрүшүнү күргөңө планым куушкөн, оң иштиде инектин—106, хаанынын—131, хойнуу—102 хуу кылдыр өстүрөт. «Совет Тына» колхоз мыйыстыг уагу бода мады өстүрүшүнүн планым 118 хуу, оң иштиде инектин—111, хойнуу—108 хуу кылдыр өстүрөт. Районунун колхозтары база, мадын бажын өстүрүш-биле кады оң продукту-лун дык бедиктеп. Районда муракчы малчынарын саны өзүп турар. Илангыя Сталин аттыг колхозта хой кадарчы эш Ынактыч төртүр 300 хойдон 366 хураганым, «ТАРН 12 дугаар уагу хурамы» колхозта кадарчы эш Кара-Джык төртүр 369 хойдон 395 хураганым дуркутуун алган, ол колхозта хаван ажалкычы эш Саман Чойма хаван өстүрүшүнүн планым чыл бүрдө ажал өстүрөт келген. «Чер-бө» колхозта хой кадарчы эш Менгит-өөл төртүр 322 хойдон 334 хураганнарын алган болган бир хойдон 2,3 килограмм дүтү кырган алган.

Районунун колхозтарында бир хойдон ортума-биле дүк кыргыламы 1,5 килограмм болуп турар. Районунун чамдык муракчы малчынарын Бүгү-өнөлдөгү көдө ажал-агыл делегацияга чорашкан. Илангыя мал ажалыннан ажал продуктуну көндүрүл сорулга-биле район бо чылын бүгү 1096 баш саяр инектин иштинде 249 инектерин бызаларындан чөп саярын практикалан эгелген. Илангыя болза-да, мал ажалында чептестер бар болуп турар. Чүд дие, район бо чылын бир саяр инектен 511 литр сүтүт алган дык чептес. Илангыя «Совет Тына» колхоз бир саяр инектен чүгө 387 литр, «Бай-Булу» колхоз—383, «Тинделге» колхоз—487 литр сүтүт салган. Мадын бажын өстүр болган оң продуктуну бедик ажалдын таламы-биле чептестер бар болуп турар. Оң кол чыдагынамы болза, мал чекини быжыг стурун ам-даа тургузуп шыдаваан, мадын зооветеринардык хайгааралы таарыштыр тургустуулан, район бо хүнөргө чедир мал чекти сипен белеткелчин планым күө-сөткөн. Мал ажалычче сула хайгааралы салган-биле «Х дугаар уагу хура» колхозтун 197 баш хой малы өлгөн. 1954 чылдын кышында ол колхозка 600 баш хой кудураан. «Баян-Хем» колхозка ветпункт эргелекчи турган Волченко аарыг мады спирт-биле «инээр» дээр бүрү чорукту кылган турган.

Малдын чаш төндү менди ажал ажал таламы-биле чептестер хой болуп турар. Чаш малдарын аарым-биле демседи чортуулан. Район 100 баш төртүр малдан чаш төндү нитизин-биле бызыны — 68 хуу, хураганым—95 хуу, кудууну—85 хуу ап турар. Инектерин хүнде үш удаа саарын, кадат ажалгазын эки организастал тургускан.

Партия райкому болза, бо чутула ажалдык таламы-биле колхозтарда партия эге организациаларын кончүт чептес удурун турар. Саянчылар болган кадарчылар ортузунга масса-политиктик база тайдыбыр ажалдарын партия райкому, оң эге организациалары багай чорудуп турар. Мал ажалындык ажалдыкчыларынга, илангыя саянчыларга доктаамал ажалдар чорукту тургускан. Малчынарын ажалдык чуртталгазын экиндер таламы-биле партия организациалары чептес сагыш салып турар. Районда саяр инеэ чок өрөгөлөр-

нин саны өзөжөр түрбүжө, харын оларнын саны өзүп турар. Партия райкому болган колхозтарда партия эге организациалары колхозчуларын бот өңчү-зүндө мал бажындык кызырып турар чоруну болдурбас дугайында демседи чорутуулан. Моон алган хөргө, сентябрь Пленумунун доктаалын районунун партия организациаларын таламында чептес күөсөдүп турарын хереклен турар. Муракчы малчынарын дуржулагын лептередир кошкы тургустуулан.

СЭКП ТБ-нин сентябрь, февраль-март Пленумдарынын шиптирлерин күөсөдү-р-биле районунун ажал-ишчелери бо чылын бедик дүжүтү өстүргөнөр. Районунун «Совет Тына», «Черба», Чкалов аттыг болган «ТАРН XII уагу хурамы» колхозтары тараа култураларынга ба бурзүндө 17—22 центнер дүжүтү алган. Бедик дүжүтү чедип ажал херекке МТС-тин механизаторларын уагу рольду ойноган. Тракторстерден И. Дубиня сезон дургузунда 1000 га чөпни чарган болган 611 килограмм кызыр, чаар чүдүдү камнан алган. Илангыя болза-да, районунун партия организациалары чөп ажалындык култураларын бедик дөөш кошкы демседи чоруткан. Оң түнөлдө колхозтар тараа култураларын, картофельден болган нотаган чамыс дүжүтү ап турар.

Районунун колхозтары областык төвү — Кызыл хоорайын чуртталгы чөпүн картофель, нотаган болган өсө-даа продуктлар-биле хандырар хулаагыл турбүжө, чамыс-да колхозтан ажалды районунун өсөкө бүтү колхозтары картофель болган нотаа култураларынды тараага планым күөсөдүп болган ол култураларын агротехниктиг ажалдамы багай чоруткан. Районунун колхозтарында 147 муң прик өдөк саякылаштар белеткен кылдыган турган, а оларнын чүгө 58 муңун ажалыда кырген. Илангыя-даа оларнын чамдыктыр техника таламы-биле шын өвөс кылганындан өвөш ажал берген. Хөп тарымыр култураларын чамыс болган күсүк ажалдамы колхозтарга дык чептес чорутуулан. МТС-те картофель казар 2 машина дүжүт ажал ажалымынын үнөлдө бары-ла ажал чок турган. Оң түнөлдө картофельден чамыс дүжүтү алган. Картофель үрөшинин урушкуну багай чоруп турар, чөжө үрөшүн уруу алган колхозтар даргалары билбес болуп турар. Нотаа ажалы Кызыл районунун колхозтарыга хой-хөй оругаларын кырген ужурау. Чүгө хөргө, картофель болган нотаага Кызыл хоорайын чуртталгы чөпүнү негедечи өзүп турар. Кызыл району бо таламы-биле өлөң саярыгалык ажалдарын чорудуп болуп турган-ла, оң күөсөдөй турары дык чептес. Районунун чамыс колхозтары нотаган кандыг-даа орулга албаан. Озал, шүшпөң ажалдык түнөлдө ажал ап чадал турга-ла хөй нотаа сөөккө дөңүп үрөгөн.

Тараа култураларын ажал ажалымынын үнөлдө 5511 га чөпни тарааган 20 ажал хүнөринде ажал алган Юрий Худогов, база 25 ажал хүнөринин дургузунда 650 га тараан ажал алган Ондар Доржу болган Саян ишман муракчы комбайнерлар районда бар. Муракчы комбайнерларын дуржулагын өсөкө бүтү комбайнерларга негедечи ажалды партия эге организациалары чоруткан. Тараа култураларын ажал ажалымын ажалдарын район нитизин-биле кончүт оожум темпизин чорудуп турар. Районда 150 га чөпни тараан ам-даа ботырыткан болган өлөң хөй га тараа ам-даа сипта хөвөр. Ажал ажалымынын үнөлдө комбайн агрегаттары үргүчү үрөш чоруктарга таваржып, 3—4 хүнөрдө аңаа турар чоруктар өвөш өвөс болуп турган.

Кызыл районунун колхозтарында тууга херөгөлөр-биле чүгө 1954 чылда 888 ажал ажалын, оң иштиде 50 муң ажалын чуртталга бажыннарын туугуна база тууга херөгөлөр ният материалдары халаска берген. Туугу ажалын күнөлдөй тараа-биле «Совет Тына» колхоз эки ажалдан. Колхоз болза, ам чуртталганын чөп бажыннарын туугун дооскан болган 10 бажыннарын туугу чорудуп турар, база 100 баш инеэ, 60 баш бызаа, 37 хаван кызыр важааларын теленди ёзуулар туткан. Район нитизин-биле 140

санын чуртталга бажыннары тулар турган, ам оларнын чүгө 49-зун туугу дооскан, база мадын 24 важааларын тулар турган, оларнын чүгө 9-зун, бүдүрүлгө болган култураларын 30 туугаларын 12-зун туткан.

Партия райкому кадрлар-биле ажалды чептес тургускан. Илангыя «Бай-Булу» колхозтун даргазы эш Талар-оол колхозчуларын бүдүрүлгө хандырбай, колхозта баш-ажымдык сагыла-чуртуму сандаргай байдалга тургускан болган арагалар чорукка хандан, база ол ишман чиккеке «Черба» колхозтун даргазы эш Икитинин чугаалаш болуп. Көдө ажал-агыл артелин Уставын үрөс чоруктар бар. «ТАРН 12 дугаар уагу хурамы» колхозтун бүдүрүлгө турган Сулаев 4.400 рубльди саямчылган, ол колхозта бригадир Середкин 1 тонна кызыл ажал документин дужаваан. Колхозтарга күн-хүнүн колхозчу бурзүндө денештер төлөп турган. 1954 чылда 116 колхозчулар күн-хүнүн минимум чедир күөсөткөн. Мындык чептестер болуп турар, партия райкомунун бирөөу оңу чайладыр дугайын чамыс-даа уага хурама чугаалашчыл өрбөөн.

Кызыл районунун өргөлдөндө Эрбеттин шыктамы турун турар. Эрбек шыктамы октябрь 1-де хөмүр даш казырын чыл планым 97,9 хуу күөсөткөн. Бүдүрүлгөдө ай санында уагу нормамын ажал күөсөдүп турар муракчылар хөй. Илангыя болза-да, районунун улетчү бүдүрүлгөлеринде партия эге организациаларын ажалында чептестер бар. Партия эге организациаларын үндөш кадрларын улетчү бүдүрүлгөлерге кырген болган ажалдан турар национал кадрларын билгин бедикериче күөсөдөй салып турар. Партия эге организациалары болза, бүдүрүлгөлерин шыктын курамынарын тын үндөр болган күш-ажымдык бүдүрүлгөдүн бедикер, бүдүрүлгө үндөр продукциянын шыктын бедикер база хөмчөлдүн көндөй ажалды чорутпай, улетчү бүдүрүлгөлерин ажалын хынавай, аңаа контролду кошкы тургустуу турар. Илангыя Эрбек бүдүрүлгөдө ажалчылар арагалар, ажал шыгы үрөс чоруктар уага-дараа болгулап турар.

Партия райкому болган партия эге организациалары районда уага өрөгөлдөгү хөвөр чептес удурун турар. Школа нитизин тургаларын школарга бүрүнү-биле хараа туткан. Чамыс школарга өрөгөдө кичиндиктег ажал куу денөлдө тургустуулан. Бо чылын өлөң хөй уруулар кластарга катал олтурган.

Чамыс эге организациалар партия хуралдарын доктаамал чорутпай турар. Эге организациалар — партиянын үндөш чөпү болуп. СЭКП Кызыл райкомунун секретары эштер Ынак, Кишин, Достак-оол олар эге организациаларын хуралдарына хөвөр олтурчү, партиянын иштин ажалдыгычче сула кичөөңи салып, эге организациаларын ажалын күн-бүрүнү ботту дууламычымы хаван көргүтүп, ажал-ажалын болган култура тургуушкунуну херөөгө оларнын ролын бедикер ажалды ам-даа ханмып кыргөн. Партия-жл политиктиг ажалдык денөш чамыс.

Пропаганда ажалын эге организациалары өлөң кичөөңийн салып турар апарган. Илангыя болза-да, ажалдарын өлөң турган, бот-өрөгөлдө-биле өрөгөндү чорукту барымдаалай, база коммунисттерин политшколарга болган бөлтүмөргө шүптүзүп «хараа тулар» деп бүрүу практиканы чорудуп турган. Чикжэ, Черба школарын партия өрөгөлдөгөн организастал турган, ажалдарын эки туралын барымдаалай, башкыларын шүптүзүп хараа туткан турган. Чөпүн ортузунга лекция пропагандамы дык чептес чоруп турар. Районун чамыс удурун ажалдыкчылары чөпүн ортузунга лекция нөмчүлгөн кылабын турар. Районда агитас-массалык ажал кампания харагерди чоруп келген. Машина-трактор станциянын ажалын дугайын илеткелчи бары чугаалашкан барган.—Зөваддык болукту тургускан чорук болза, чугаажок чамыс чедикшикниг таламы болуп турар. Илангыя ол хөргө, чептестер чөлдө чугаалашкан ол өвөс, а харын чептестер хөй дөңү ол, азы ол болза, партия райкомунга чаа хөмчөгөлөр-деп,

илеткелчи ий-үн өсө-биле кахыс өрткөн. «Чаа» хөмчөгөлөр ден өртн казы чорук болза, кангы-бир чаа эгелөөн ажалын болган чаа дуржулагын чугаалап турар өвөс, харын ажалды чептестерин оларнын хөмчөгөлөгү таламын илеткелчи турар ош. Шымында илеткелчи конференциянын киржичилеринге МТС-тин зона бөдүрүн кылган ажалын түнөлдө чугаалаш ужурау турган.

Конференцияга санал шүгүмчүлөдөр делегертеп болуп өрткөн. — «Малчын» болган «Баян-Хем» ийи колхозтарын уагагыттыр каттыштырган, «Баян-Хем» колхозту организастаан. Колхозта өлөң хөй саянчы коммунисттер бар. Мында партия организациалары колхозтун ажал-ишчелерин ортузунга агитас-массалык ажалды сөөкү үдө ажалкыткан. Колхоз мал өстүрү планым болган күрүнө мурунга бүтү хулаагыларын күөсөткөн—деп, «Баян-Хем» колхозта партия эге организациаларын секретары эш Тамдын чугаалашкан. Оң ийди уламчылап чугаалашкан болза—партия райкому болза, бокуун ажал-чорудулагын чүгө ажал-агыл ажалдыгычче чамыс таламталган, партиянын иштин ажалдыгыччир кыргып турар. Партия эге организациаларын ажалынга районуну таламында тургустууну практиктик дууламычымы кошкы болуп турар. Илангыя Ынак, Кишин болган Кара-оол олар колхозта машиналык чедип келген, чүгө колхоз даргазы-биле шаа-булу ужурашкыла-да дедир хай чоруктар таарылгалар моон мурунда-даа туруп келген болган ам-даа бар. А колхозта партия-жл-организасты болган масса-политиктиг ажалдык канчар тургустуулан оңу уруулап турганнар. Партия райкомунун пропаганда болган агитация кылды чептес ажалдан турар. Харын ол кичиндик өргөлдөгү шыктын турда, оң ажалын харымлаар кичи чок болган-да кичиндик ажалдар бажындык шоочалан казынын ужурудан агит-хууластар дүжүт ажал ажалымынын үнөлдө таравай турган. Районун уагурун ажалдыкчылары малчынары бары лекциялар нөмчүл берейн турарлар—деп, эш Тамдын шыктын шүгүмчүлөң.

—Сталин аттыг колхоз күрүнө-биле үсө санашкан. Дүжүт ажал ажалымынын сөөкүдө бир чутула ажалдык бирөөнү болза, мадын кышкы ажалдамын эки белеткелчир болуп. Мал важааларын сипендери бистич колхозта дык оожум темпизин чоруп турар. Бо чылын колхоз 1600 тонна сипен кезер планым турган болза, чүгө 1000 тоннамы кескен. Мал өмчөлөр малчынарга чөптей, ажал кылабын турар—деп, эш С. Байр шүгүмчүлөң.

Партия конференцияныг санал-шүгүмчүлөдөр бергенер агитас-массалык ажалдык чептестерин илеткелчир. Чөпүн ортузунга илеткелчир, лекциялар нөмчүлгаларын, кино көргүзүлгөлерин, солгун нөмчүлгаларын, беседаларын кончүт өвөш чорудуп турар. Илангыя санал бергенер райкомун пропаганда болган агитация кичиндиктег өргөлдөгү эш Тамдын-оол чөпүн ортузунга партиянын агитас-массалык ажалын кончүт чептес тургусканын болган оң ажалында олутпай, шүшпөң чорукту илередип турганнар.

Районунун партия эге организациалары болза, көдө Советтерин комсомолун болган өсөкө хөй-ништин организациаларын чептес удурун турар. Көдө Советтерин ажалы сөкү чөпн элөлейт турар. Комсомол организациалары ажалчынарын болган комсомолдуларын ажалдык болган култураларын чутула сорулгагаларына ажалдарын мобилизаставай турар.

Бар болуп турар чептестерин дүргөн уагууларын ажал-агыл болган култура тургуушкунуну херөөгө районун партия эге организациаларын уагуручү ролун бедикерин райкомун чаа оңгудар составындан конференция негөөн.

Районун партия конференциясы СЭКП райкомунун болган оң ревизия комиссиянын чаа составын сонган. Районунун бирги организастыг пленуму болуп өрткөн. СЭКП райкомунун секретарынары эштер Ынак, Кишин, Достак-оол оларын сонган.

Районун партия конференциясы СЭКП райкомунун болган оң ревизия комиссиянын чаа составын сонган. Районунун бирги организастыг пленуму болуп өрткөн. СЭКП райкомунун секретарынары эштер Ынак, Кишин, Достак-оол оларын сонган.

КОЛХОЗТУН ЧЕДИШКИННЕРИ

Тес-Хем районунун Чыргалакында Баян-Хем аттыг көдө ажал-агыл артелин уагагыттыр каттышкан колхозтарын бирөөн. Колхоз организастыгын тургустуулангандан бээр беш чыл ажал турар. Эрткен уянын иштинде колхоз организастыгын ажал-агыл таламы-биле уагу чедикшиктерин чедип алган. Колхоз 1949 чылда 81 өрөгө турганнан, 1954 чылда 203 өрөгө чедир өскөн. Артелин баштаар чөп активне даянган, колхозтун ажал-агылны бажылаар-биле чутула хөмчөгөлөрн чорудуп келген.

СЭКП ТБ-нин сентябрь, февраль-март болган июнь Пленумдарынын шиптирлерин амдыралга боттандырар дөөс колхозчулар колхоз бүдүрүлгөсүн бүтү адыраарына өлөң чедикшиктерин чедип алган. Илангыя 1949 чылда 2739 баш мадын турган болза, 1954 чылда 11697 баш чедир өскөн, оң иштиде 1949 чылда чыгы—254, мыйыстыг бола мал—181, хөй 1606, өшкү—698 турган болза. 1954 чылда чыгы—1062, инеэ—773, хөй—8567, өшкү—1295 башка чедир өскөн. Ол колхозка мурунла чылдарга хаван болган дыгаа чок турган, ам бо чылын 27 хаванын, 700 ажал дугаалык апарган.

Мадын указын экиндип, продуктулуун бедикер дөң чөпө нарын дүжүт 10 кошкарларын болган 2 бутаны, дөң болган бүдүрүлгө указын 2 ажалдарын колхоз саян алган.

Нитизин мал ажалын күөсөдүп херөөгө муракчы болуп турар дуржулагын малчынары: Кодавай, Баржай, С. Улангур, Деян-оол олар чыл-бүрдө хөй бүдүрүлгөн чаш мадын бүрүн камгалап ап турар. Чамыс эш Баян-оол бо чылын 82 бөндөдө 82 кууларын камгалап алган, база мыйыстыг уагу бола мадын малчынары Хоруу, Ак-оол, Чодал олар бызаалан инектерин чамыс-даа бызаа хөрөп-пайи менди камгалап ап турарлар.

Колхозтун нитизин турган малдарын таарышкан 34 кезек кылдыр тургускан, малдарын денчел нитизин-биле ортумалтан өрү күтүп. Колхозтун туугу бригаданы августтан эгелөө 6 чаа важааларын туткан, эрги важааларын сипендери малчынары болган туугу бригаданы эки организастыг чоруктары-биле бо чылын кыптаалашкын белеткелчи 100 хуу кылдыр күөсөткөн.

Мал чөмчөрн белеткелчирин планым колхоз 98 хуу күөсөткөн. Кышкы үдө хөргөлөр таарычыл эки олардын чаа важааларын немей туткан. Чыгы мадын 3 кезек чөдө кыптааларын денчел эки оларды чөрдө таарыштыр тургускан. 1949 чылда колхоз 262 га тарылаалык

турган болза, бо чылын 610 га чедир өрткөн. Чамыс тарылаалык чогуу өйдө агротехниктиг хөмчөгөлөр ёзуулар чоруккан, база чамыс ажалдамын экиндиктерин түнөлдө колхозта дүжүт өкп болган.

Күсүк дүжүт ажал ажалымынын 20 ажал хүнөдө дооскан. Дүжүт ажал ажалымынын үнөлдө МТС-тин комбайнеру эш Нарчен хуи нормамын 130—150 хуу чедир, тараа ажалымын эштер С. Чылыга, Кочага олар ажал нормамын 150 хуу чедир күөсөдүп турганнар. Ол ишман портфель болган нотаа култураларына ажалдамын эки организастыг чоруткан.

1949 чылда колхозтун төвү —Бедикер-Арыкта 4 бөдүн бажыннар турганнан проект ёзуулар туртууган чамыс ажал хөвөр бажыннары болган. Суур төвү ам таарычыл болуп берген. Илангыя чуртталганын 138 туугаларын туткан. Суурга 200 ажал өрөгөңкелчир чөп чыккан, кичи болган мал өмчөлөрүнүн саярылар ажалдан турар.

Ол колхозка 1949 чылда чамыс-даа машина техника чок турганнан, ам ийи автомашиналык апарган, маш дилер шыраа ажалдан турар.

Колхоз күрүнөгө дужаар эгт планым—102 хуу, дүжүт—120 хуу, МТС-ге нитизин—100 хуу күөсөткөн. Мадын продуктулуун бедикер. Илангыя бир хойдан 2 килограмм дүтү ап турар. Сүт саяламын таламы-биле инеэ бүдүрүлгө ортума-биле 600 литр сүтүт саап турар. Чикжэ, оларнын эш Д. Чодал планым ажал күөсөткөн.

Колхозчуларын амдырал чуртталганын чыл бүрдө ажал чоруткан. 100 ажал колхозчулар чаагайкыдыр туртууган чуртталга бажыннары кырген. Бажын бүрүлгө ролдулуг, Москвадан, Кызылдан дамчылган дыннан турар. Колхозчулар бажыннарын чамыс указын чөпн хөвөрчөк келген. Картофель болган нотаа ажалдан бажыннар чамыс чыл бүрдө олуртуп тарып турар.

Колхозчулар ажал болган тараа ажалымын бо чылын алган. Оларнын уузуна мал болган күш дугаалык чыл бүрдө өзүп турар.

Артелин ажал-ишчелери Октябрьдин социалист уагу революциянын 37 чыл өнөгө чедикшиктерин уагуражы дөө алган социалист чарыкка эки үрө-түг-недерин чедип алыр.

Чедикшиктерин бажылаашкан, ажалды чептестерин уагулап турган, моон оңгудар колхозту улам өстүрү сорулагын колхозчулар боттарынын мурунуга салган.

Ч. ДАЖЫВАА.

Тудуг планын күөсөдиринче онза кичөөңгө салып

Колхозчу арагаторын сууржун амдыралга бүрүн ишчелер, оларнын материалдык чаалай амдыралын улам бедикер дугайында партия болган чааа чөп саянчы салып, уагу дууламычымы көргүтүп келген болган көргүтүп турар. Совет күрүнө колхозтар туугуна дык хөй түндүгү ажал-хөргөлөгүн чөпчөп чыл бүрдө берип, муң-муң кубометр туугу мадын хаванга тышып турар. Сүт-Хал районун колхозтары партиянын болган чамыс ажал уагу дууламычымын ажалы-биле колхозчу чаа суурларын тургузуп алган. Мурунла эң курут көрүп турган Дөң-Терек, Терезия, Бажы-Хал дөң ишман оң-даа өсө чөрдө колхозчу суурлар тургустуулан.

Ылангыя болза, районун колхозтары тудугтар планын күөсөдүп тызын-биле илөкчө чептес ажалдан, колхоз туугуну күрүнөдө тышыкка чөпчөп чогуу үнөлдө чөп ажалгавай турар. Колхоз тургустууну ол чутула адыраай партия, совет организациалары ёзуулар дигит уагурун хандырарлар.

Колхозтар баштаар чөрдөрү тудуг бригадаларын бүрүн составтыг, доктаамал ажалдашкын келген. Бо чылын районун колхозтары тудугта 12 муң кубометр маш белеткелчир турган, чүгө 6 муң 484 кубометр маш белеткелчир. Дык хөй тудуг бригадаларында колхозчулар чөпө ажалдашкын, күш-ажымдык сагыла-чуртуму үрөп турар. Колхозтарын баштаар чөрдөрү тудуг бригадаларын хөвөрчөпчүлөрү үргүчү-ле өсө ажалдарга кыргып, оларын кол ажалындай чарыктыртыр турган.

Жанов аттыг (даргазы эш Кочу), «Болшевик» (даргазы эш Кочубу) колхозтар планда көрүлгөн тудуг мажынын оода 50 хууун бедикер аш шыдаашкан. Жанов аттыг колхозта туду бүрүн дооскан, кышкылашкын бажын чамыс-даа чок, чүгө мында мадын кышкылыг. Тудуг бригадалык ам бажыннарын хаванларын тудуг, чамыстарын шыктын доосорин кылдып турар.

Районун колхозтары бо чылын 120 чуртталга бажыннарын, эрткен чылда чамыс ажалдан 68 бажыннарын, 6 муң ажал баш мал кырген 19 казынын, бүдүрүлгөн 17, култура-амдыралдын 4 туугаларын бүрүн кылган, ажалдашкын кыргып ужурау турбүжө, октябрь 1-ге чедир чүгө 6 чуртталга бажыннарын өрткөн чылда шала кылдыган 9 бажыннын, мадын 15 важааларын, бүдүрүлгөн 4 туугун кылган дооскан болган култура-

амдыралын чамыс-даа тудуун кылбаан.

Бүтү тудуг бригадаларына бети-ле дөргө 300 кыш доктаамал ажалдар ужурау турбүжө, ам оларга чүгө 140 тудугулар ажалдан, тудугларын темпизин оожум, шынары куду болуп турар. Кайм-даа колхозтар дам-биле тудуг кылары боттандырбай келген, саман, туугу дөң ишман тудуг материалдарын өвөш бүдүрүп турар. Артелин бо чылын 100 муң саман бөдүрүп турган, оң чүгө 15 муңун кылган.

Чамыс колхозтар саман бүдүрүлгөн планын күөсөдүп ап турга-даа, саманы чөп ажалдашкын келген. Чикжэ, Киров аттыг колхозта саман-биле шала кылган 20 ажал чуртталга бажыннары барылда ийи чыл өрткөжө чедир ажалдашкын кыргөн. Оларнын чамыстарын хаванларын тилгенди бустун үрөгөн. Колхозтар тудугту уагу чептестер-биле моон сөпчөк ажалгай аржак.

Көдө ажал-агыл артелиндин баштаар чөрдөрү болган партия организациаларын тудугтар планын күөсөдүп, колхозчу суурларын улам-на чаагайкылар дөң өр-ле боттот хөмчөгөлөрн чорудуп ужурау. Колхоз бүрүзү бүрүн составтыг, доктаамал тудуг бригадаларын тудуг чөк организастыг ажалдарын чөпн ажал болза, чыл бүрдө тудуг планын чуртталга күөсөдүп болуп.

МУРНАКЧЫ МЕХАНИЗАТОРЛАР

Мурнука самалар көшкүн өлгөргө туртуп өскөн болар ам Совет чазактың болган Коммунист партияның хун-бүрүдө сагып салымшынын ачымы-биле районда мурнакчы механизаторлар бар бооп турар. Чаа-Хөл районун МТС-ниң аякы-дакчыны эш Керек Сокувам МТС-те аякыдан киргенден бээр 5 чыл болган, бо арамында кызымаккай аякы нормазын чыг-бүрүдө аякы күсөдөп келген. Тыванын 10 чыл өвөгга алдар болдурган социалисттик чарыкка киришкен, октябрь 10-та чедир азы хууса бетинде «ДТ—54» деп трактор-биле 600 га чер чарар планын, 840 га ийикле, азы 128 хуу күсөткөн болган 500 килограмм кывар-чаар чүдүлү камнап турган, 850 килограмм кывар чүдүлү артыкка камнап алган, аякы нормазын 150—180 хуу күсөдөп турар.

Эш Х. Сокувам хей ниятинин аякыныга кыргыздык бооп, агитатор хуузагесин эки күсөдөп, беседаны, номчулганы кылып, база боду нормазын камнап күсөдөп турарын трактористтерге дамчыдып берип турар.

Ол ишкан мурнакчы механизаторлар

бар чижээ, коммунист эш Чадамба чакык, чайты сезонда планын 600 га чер чарар турганын октябрь 5-ке чедир 785 га азы 129 хуу күсөткөн болган кывар-чаар материалдарын 1750 килограмм камнап алган. Эш Чадамба нарны техниканы эки ширээдин алганмы-биле оон трактор чакык-даа удаа үрөдөөн. База хей-ниитинин аякыныга активчи кирип беседаларын болган номчулгаларын үргүчү кылып турар.

Ол МТС-те трактористер Анай-бод «С—80» деп трактор-биле 2297 га чер чарган, 200 килограмм кывар-чаар материалдарын камнап алган. База Дордук «ДТ—54» деп трактор-биле 529 га чер чарган, 200 килограмм кывар чүдүлү камнап алган болган Уйук-оол «ДТ—54» деп трактор-биле 591 ганы чардырган, 570 килограмм кывар-чаар чүдүлганы камнап алган.

Олар трактор бригадаларына болган хону бригадаларына агитатор, кыргызт сабыралары үндүреринге беседга, согуу номчулгалары чорударына мурнакчы болуп турарлар.

Т. ШЫБРАП.

Колхозтарда ревизия комиссияларының аялыныче кичээнге салыр

Бай-Тайга районун колхозтарында ревизия комиссиялары колхозтарының аякы-агыл агырында контрол хынаалар чорудар хуузагесин кылыбайн турарында районун колхозтарында албан организациалардан болган уауларын алыр ижи-бүрү өрө-чөлгөн сөөлү үеде аякы өвүдөп турар.

Молотов аттыг колхозту ревизия комиссиясынын даргазы С. Очур 1953 чылдың отчөтүг хуурамына соугтурганында бээр бо арамында чакык-даа ревизия аякы чорутуна. Ам үеде колхозту таратынган өрө-шпрен 64515 рубль чедип, ай болган квардал санына улам өзүп турар.

Ол ишкан районун эң улуз колхозу болган «Мурнакчы» колхозта (ревизия комиссиясынын даргазы Очак-Бары) таратынган аякы-бүрү өрөдөр 114292 рубль чедип турар. Ол колхозту бухгалтер турган Доржу 1050 рубльди боду хуузада сачмагдан. Ам үеде Доржу Бай-Тайга райлүүсекумунда бухгалтер аякында кирген. Колхозту баштаар чери болган ревизия комиссиясынан Доржуңу сачмагдан аякыны телетирип алыр талзы-биле кыдыг-даа хемчег албан.

Районун «Тилеке» колхозуна яны-бүрү өрөдөр 34636 рубль. «Дөң-Терек» колхозуна 31302 рубль болуп турар. Ол колхозтарда ревизия комиссияларының даргалары И. Бадан-оол болган Дамыан олар соугтурганында болган колхозту аякы-агылның байдыгына кыдыг-даа контрол ревизия чорутуналар.

1954 чылдың январдан бээр Сталин аттыг колхозта ниятинин маа аякының үчөт-өтчүлү мынчага чедир четче кылып албан. Бу талзы-биле колхозту бухгалтер Төмөшев багай аякында турар болган колхозта зоотехник база мал эчилери ол аякы дуза көргөсөйп турар.

Районун колхозтарының саң-хөөсүндө бо кире улуз четпестерин фактылар турда район организациалары болган МТС-те кездэ аякы-агылның тускай эртемчилери колхозтарының үчөт-өтчүлү кичээнге салбайн, контрол-хынаал чорутуна, колхозтардан чүдэ сач-мөдөлдөр аякы-биле кызыгааратынын турары камнап-даа таарышпа.

Х. ОРБАНЖЫ.

Магазин чогуур өйүндө аякыдавайн турар

Улуз-Хем районун Мичурин аттыг колхозту девелкери Алды-Шынаа магазин өргөкөчүл эш Нарызов магазин чогуур шагында аякыны, аякы хундун хей кезинде шоочалыг тургузар чоруу өвүдөп турар.

Райло баштаар черинин кыдыг-даа аякыны чокка Нарызов магазин октябрь 9-тан 15-ке чедир колхозту

М. Доржу-биле ийлаан тыртыштынын алган, ревизия кылып тур бооп деп өрт-тергенер.

Чонук чутуза хөргөлдөр бараанары (ауе, керосин, чигир, таным) магазин экип сачылгайын турарында колхозчулар Шагаан-Арыг хоорайын барып сачып ан, күш-хуну үзүп турарлар.

В. ДОРЖУ.

Малчыннарже сагыш салыр

Эрэн районда «Бызыл сыдык» колхозту инек мал фермазының малчынары колхоз төвүндө ийлаа черде Тетин болган Тере-Хөдүү күзгелеринде турарлар. Малчынарың аал-ораныңа ферма өргөкөчүл эш Коожал болган колхозту удурут аякыдакчылары маа келген чоруу бээр боордан башка, а малчыннарда согуу номчулгаларын, лекция, беседаларын чакык-даа катан чорутуна, харын малчынарың чакыккан согуу, сет-

күдүлгелерин безин улуз ооздаашкын-биле чедирип турар.

Ол ишкан малчынары аяк-чемниң продукттары-биле багай хандырын турар. Тарааны колхозчулар аваны-биле берип турга-даа, ирак чурттуг малчыннар оңу чедип алыр арга чок болуп турар. Бу талзы-биле колхоз баштаар чери малчыннарда аяк-чем продукттарына сачыл чокка чедирип дузалажык чутуза.

М. МОМБУЛДАЯ.

Кыштаглашкынга белеткенмейн турары улуг буруу

Кызыл районун «Х улуз хуура» колхозу мал кыштаглашкынга белеткел чорутунап келген. Тууду бригадалык бо чыдын 500 баш кой, 40 баш хаазан база аякы хей бызаа кирер кызылалары туур шаныг турган. Ийик турбузе, оларның чакыкы-даа туттунма. Шөр маалы 11, инъекция 8, бызааның 2 кааалаларының чакыкыны-даа сентегезин кыдымаан.

Колхозту малчынары ситен ажаап аякыныгына болган мал кыштаглашкынның белеткел аякыдынын киришпөөн. Ам 500 баш хойнуң шыкы кааа-

зы чок. Өлек бөдөр, кыштагларже мал чедип сөөртүр аякы чорутунап турары чыкка четпес. Аргал баштаар черинин даргазы эш Филимоновту удурутгалыкына кошса-биле мал кыштаглашкынның белеткел онза хождуна.

Кыштаглашкын белеткелинде шыдажыр аргажок улуз четпестерин дарый чыдажыр-биле колхозту удурутчулар, малчынар болган мал аякының тускай эртемчилери шынгым хемчегелерин алгыры онза негетинип турар.

Н. ХЕРТЕК.

Бижип өөредилгезин үргүлчүлээр

Танды районун Балгазын көдө Социалист Визит-Арыг суура колхозчулары 25 кижи бо чыдын ийлаа айдан бээр бижип өөредилгезин ийи болгуну организациалар. Оларның арасында мал кыдырчылары, сачыкчылар болган сууруң чурттакчылары бар.

Олар бижип өөредилгезинин 120 шактыг программаны доосап, шыггаданы

дужаагынын түнелинде 21 кижи эки өөргөнгөн болган. Илангыя Диргий-оол, М. Алаймаа, Чындий, Дамба, Луозуню, Санчат, Серенмаа, Кара-оол Сары, Бижелма олар эки түнелин көргөскөндөр. Бижип өөредилгезин оон-биле соксап калбайн, харын моон сонгаар уламчылар болза чогуур.

Г. КЫЗЫЛ-ООЛ.

«ШЫННЫҢ» МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ИЗИ-БИЛЕ

«Харылаа—шактың эки механизми ышкаш аякыдаар»

Үстүнге өрө-биле бо чыдын октябрь 18-те уген № 186 (3123) «ШЫН» согууда Бай-Тайга районун харылаа аякыны дугайында чүдүлү хынап көргөшөп болган.

Аякында улуз четпестерин болуп

турган районун харылаа контроламын ийлаагыны эш Боболова хемчег хүлээткен. Ам үеде районда харылаа аякыны өккөдөп деп, аякыны чоннар депутаттарынын Бай-Тайга райлүүсекумундан редакцияга дынааган.

Совет чазактын октябрь 23-теги нотадын даштыкыда канчаар көрүп турары

ПАРИЖ. Париж парламга барыны талзык чурттарга чаз совет нотанын калбаа-биле тайылбырлап бижип турар.

Француз буржуаз согуларын совет нотада, «хандыг-даа чаз чүве чок» дээр дугайында шуугаашкыннары кыдышпаан, совет саналдар хей-ниитиге сатылар калды бээрден аймыктынын турар.

Анаа үндөзүлөш чамдык буржуаз согулар, илангыя «Фигаро» согуу «чаз чүдүлү чок болуп болза, СССР-биле чугаалажышкыннары аякыктыг кыдыр эгезен албас» деп түнөк кылаган.

Өске согулар өске турштун өзөп турарлар. «Чөп талзы-биле чугаалажышкыннар катан эгезеп турар ужураут, чүдө дээр өоларның түнелинде ийи шуут уурамыншаа болотарың тайбың кока-хөлбө турары, азы тайбың ийикке улуг иделгелер салгырыңа кыдыг-даа үндөш чок чөпестиг делегейге чакыгырымын эрежок чугулаа дамаажыр апаар... Тайбыны камгалаарыңа өске кыдыг-даа чурттан артык соугургалдыг болган тайбың кока-хөлбө турарың байдалы болур чогуу-на Франция ол чугаалажышкыннары катан чорудар дугайында инициативаны илередир ужураут деп «Комба» согуу бижээн.

Медес-Франция чазактын чоруду турары бонн өккөчүлериң чөпестеринин политикаын бургуу маап көрбүшпа, «Либерасю» согуу анаа герман айттыгынын тайбын шиттирээр дугайында болган Европага коллективтиг аймык чок чорукту организациалар дугайында совет саналдарын, октябрь 23-теги нотада кирген саналдарын удурамыштыр тургузуп турар. «Илангыя-даа ол саналдар-биле азын СССР үш сагындыгылар кылып турар: 1. Бир өвөс лондон дугурагалары күштүг апаар болза, Германиянын чакыкы экин катан тургузарыңа ийеге үргүчүлөдөгү үеде чиде бээр. 2. Ол дугурагалар француз-совет көрөгө шуут уурамыншаа болуп турар. 3. Чөпестеринин дүжүр болган Германиянын чөпестер дугайында шынгым чугаалажышкыннар чорудары харытуга КНО-га болдунамыс...» деп согуу бижээн.

«Айттыг билиңгир: чок-ла болза, Германиянын чөпестерин болдурбас айттыгы калбаа-биле таарыштырын чедип алыр ийеге баштаар чугаалажышкыннар чорудар апаар, чок-ла болза Германиянын чөпестерин деткир болган чугаалажышкыннар чорудар арганы үрө-боттаныла чокка чок кылып апаар деп ол согуу демдегезин.

«Юманите» согуу барыны талзык үш чурттарга согуу нотаның сөзүн доозаын парлаан. Чаз агрессия вермахты тургуза дугайында дугурагалык ийлаагыныче соугургалдыг күрүлелерин арасында чугаалажышкыннар чоруду турган герман айттыгынын шиттирээр дугайында болган Европага коллективтиг аймык чок чорукту системаны тургузар дугайында Совет чазактын саналын деткирине национал хуурадың депутаттары албадар дөш бүтү күштерин салгырыңа француз улузу согуу кыгырын турар

Франциянын социалисттик партиясынын органы «Поплар де парис» согуу Совет чазактын нотаның доңчу утказын парлаан.

Европага аймык чок чорукту хандыраарыга хамаарыштыр Совет Энгелде-биле чугаалажышкыннар барыны Германиянын милитаризациалары-биле дүжүп турар дээр аныктыг бадтыккады согуу кылаган.

АМЕРИН ПАРЛАМГА СОВЕТ ЧАЗАКТЫҢ НОТАЗЫНЫҢ ДУГАЙЫНДА

НЬЮ-ЙОРК. Герман айттыгынын шиттирээр-биле ноябрда даштыкы херектер министрлеринин чөвүлдө хуурамын чымылдырын саналдар турар Совет чазактын октябрь 23-теги нотаын америк парламгаң хей сангы тайылбыр бижипкиниң болдурган. Америк пропаганда герман милитаризациалар катан тургузарың болган барыны Германиянын кызын шиттир бөдүлгөшкынниңе киреринин орууңа кирген АКШтын чакыкыныч бөдүлгөшкын тургузуу илеретпешпаан, совет нотада киртинген саналдарың негетердеп ботандыраары америк агрессия планнары аймык болуп деп көрүп, мычанган Совет чазактын нотаын хүлээсө деп кыгырын турар.

Ассошиэтед Пресс агентлигинин Вашингтон корреспондентинин дынадыны турары болза, күрүне департаментини совет нотаны тайылбырлааган, «мычазда-даа америк, англи болган француз эксперттер боттарының арасында нити хары-биле сүмөлөшпашпаан база оон сөөлдүңе ноябрда чаз чөвүлдө хуурады орустарын саналдарың байдалдары чымылдыр дугайында орустарың саналың ойталап турар нотаалар-биле эрин чап кагып шаан, герман айттыгы талзы-биле орустар-биле үргүчүлөдөгү нотаалар согуушкунуң үзүндө хүлөп адынган арга практиканы төвөр барыччаалан артар деп болуп турарлар.

«Нью-Йорк геральд трибюн» согууңуң париж корреспондентини Бук, совет нотага харын «белен өскө айттыгы болупу чугаажок» дээрин демдегешпашпаан, барыны талзык күрүлелер барыны Германиянын чөпестер талзы-биле боттарының планнары ботандыраар «совет нотаның укурундан азы болушкунуң чардыктыр

өске кыдыг-бир кичээнге кыдыг-даа шиттирээр-биле болган сениншиңки чокка бурунгаар» шиттирээр күткүп турар. Ол-ла согууңуң лондон корреспондентинин бижип турары болза, «барыны талзы герман айттыгы талзы-биле дөрт күрүлелерин чөвүлдө хуурамын чымылдыр чаз совет саналды ойталап каагтар».

Илангыяжок, удустар арасынын дүжүлүгү чорун кошкандыгыңа улаанган чаз совет инициативаны ойталап каагтар болза, делегейин хей-ниитинин калбак удурамышкынны болдур дээрин билгеш, америк парламга нитиңи-биле барыны талзы күрүлелер Совет Энгелде-биле чугаалажышкыннардан ойталакса-байн турар дээр өвүдүңү бадтык турар. Илангыя-даа ийик чугаалажышкыннар чүдө лондон болган париж шиттирээр Францианын, барыны Германиянын парламента күштүг болдуруп бадлаан сөөлүңдө болуңу болур аргалыг деп америк парламгаң чамдык органдары меделеп турар.

Ассошиэтед Пресс агентлигинин Вашингтон корреспондентини Хайтауэр мынчаар бижээн: «Октябрь 24-те дипломаттыг төлөөкчүлериң меделгезиниң бугура алдыга барыны Германиянын чөпестеринин эвидел программаны болза, Европага таарыштырыла дугайында Россия-биле чугаалажышкыннарга күштүг чаз болзын болур. Мычанган дөрт улуз күрүлелерин даштыкы херектер министрлеринин Германиянын каттыштырымын дугайында айттыгы талзы-биле, а ол ишкан Австрия болган аяк холбашкан айттыгы талзы-биле чаз чөвүлдө хуурамын сөөлүңдө чымылдыр деп санап турар. Барыны талзы удурутчуларын, оон нитиңде күрүне секретары Далес олар күштүг болдуруп бадлаашкын хандырттыгыже чедир кыдыг-даа чөвүлдө хуурамын күрөвейн турарын дугурушканыр».

«Нью-Йорк геральд трибюн», «Дейли Мирор» согуулар база-ла мыңгы аныктыг Хөрөңүт бижип турар.

Оң-биле кады америк парламга октябрь 23-теги совет нота барыны Германиянын удурут чөпестер талзы-биле планнары ботандыраары бергөдөшкөнгө таарыштырын болур дээр дугайында аймыктынын турарын илереткен. Германияны хөстүг соугудалар чорудар дугайында совет санал Германиянын удурут чөпестеринин планнарыга «шынгым сачылдыгы болуп болур» деп «Нью-Йорк трибюн» согуу бижээн.

Ассошиэтед Пресс агентлигинин хайтауэркыны Уильям Райнаның санап турары болза, совет нота «париж дугурагаларыңа оппозицияны Францига болган барыны Германияга бижыглар сөрдүлгөш».

«Нью-Йорк геральд трибюн» согуу дөрт күрүлелерин чөвүлдө хуурамын чымылдыр дугайында Совет Энгелдиниң саналыңга таарыштыр редакциянын чүдүлө бижип турары болза:

Француз парламентаң бижитүнери Германиянын чөпестеринин чорударыңа мурнуда орустар-биле чаз чугаалажышкыннар кыгырыңа чыгап турар, а герман социал-демократтар канцлер Аденауэрин барыны талзы-биле эвидел чедип азырын Германиянын каттыштырымыңа чөвүлүп чорудуп турары дөш бургуудат каы. Орус нота чунуңда мурнуда ол чөвүлдө улаанган боауп чыдаас.

«Бир талзыны Лондон биле Парижте арасында, өске талзында Лондон биле Вашингтон арасында герман айттыгы талзы-биле дөрт күрүлелерин чөвүлдө хуурамын чымылдыр дугайында Совет Энгелдиниң сөөлүг нотагаңа хамаарыштыр чамдык чөвүлдөсөр бар. «Белен меделер бугура алгыра, Вашингтон совет нотаны көчүгү чакыкы-биле көрүп эрттирер болган моон сонгаар кыдыг-даа мыт чокка ойталап болуп турар, Лондон ол нотаны мурнудагы совет саналдарга бодарга аң бүдүчүлөдөгү саналдар деп санаарыңе чакыкып турар» деп «Нью-Йорк геральд трибюн» согууңуң Лондон корреспондентини Ньоман бижээн.

АНГИ СОЛУНАР СОВЕТ ЧАЗАКТЫҢ НОТАЗЫНЫҢ ДУГАЙЫНДА

ЛОНДОН. Бүгү англи буржуаз согуулар Совет чазактын октябрь 23-теги нотагаңа кичээнге салып турар, илангыяжок оларның чамдыктыры нотаның өң кол чүдөдөрүн үндөп көрөй, оңу чүдө бугу барындаап доңчу бижире-биле кызыгаарынын турар.

Буржуаз парламга барыны Германиянын удурут чөпестер дугайында Парижте аң салдынган дугурагаларың күштүг болдурарын даштыкыңа эгезеп, илангыя лейборист «Дейли геральд» согуу париж дугурагаларың күштүг болдурарыңа белеткел чорутушпаан, оң-биле кады Совет Энгелде-биле чугаалажышкыннар чорударын кыгырын турар. Өске согулар баштай париж дугурагаларың күштүг болдуруп бадлаар, а оон сөөлүңдө чугаалажышкыннар чорударын деткип турарлар.

Ийик турштун деткир орадажышкынны «Таймс» согуу бодунуң редакцияда чүдүлгө кылаган. Совет нота герман айттыгыга илереп аймыкка удуур тай-

быны шууругу болган аг-сеткилдиги-биле чедип ап турар кижилерге база катан кичээнге салып турар» дээрин ол согуу билинген. «Таймс» оон ийлаа «ам үеде Германия чардынган болуп артып калган турда, Европага көрүм-чурум бугурут тургустунар деп чөпө санап болбас» дээр-биле чөпшээрэп турар. «Германияны удурут чөпестер чорук, оон чөпө талзы чөвү-биле каттыжарын чедип азырынга шактыктыр деп орустарың аймыктынын» согуу чөптүг деп санап турар. Оон алган көрөгө, барыны герман милитаристер «кыдыжышкынны» тайбың арга-биле өвөс, а күш дөгөср чөвүл-биле чедип азыр деп турарың согуу бижип турар-дыр.

Париж дугурагаларының бүгү уржуктарынын ниятин тура-ла «Таймс» согуу «орустарың саналдарың шиттирээр оон-даа артык улуз аймыкларың» дээр дугайында чүдүлү-биле-даа шыныгынмаан түнөк кылаган.

«Орус шиттирээр ужуру тымыбас чөвүл-биле чунуңда бербейн турар» деп ол согууңуң редакциядан чүдүлүң астору бижээн.

«Таймс» согууңуң бижип турар чүдүлгөндө Совет Энгелдиниң герман айттыгыга туружун ийик чөвү-биле хажыдар дөш орадажышкын ийден болуп турары совет саналдарын номчаан кижи бүрүңге бадтыгыр. Совет Энгелде Германиянын чакыкы экин тайбың болган демократтыг үндөшүңе катан тургузарын бүтү-герман хөстүг соугудалар чорударын Чөп болган барыны талзы Германиядан эзел чакыгар шиттирээр үндүрерин, Европага коллективтиг аймык чок чоруктуң аякы-биле системаны тургузарын санаалар турда, «ужуру тымыбас чорукту» камгалап «арттыр орадажышкын дугайында кыдыг чугаа турар бооп мычкан. Мында «ужуру тымыбас чөвүл орадажышкын каймы?» «Таймс» согуу бугурут-ла үш-баш чок аныктыктыр турар-дыр.

«Ам, кажан Совет чазак Германиянын өскөр үеде салым-чолуңуң дугайында айттыгың көрү-биле чөвүлдө хуурамын чымылдыр санаалдарда», «Барыны Германиянын милитаризациаларың» меделей илангы ботандыраарыңа кыдыг-даа шыныгдыг турбас» деп «Дейли уоркер» согуу бижээн.

«Германиянын тайбын каттыштырымын чедип азыр болдурар аргалыг, аймык чок чоруктуң нити герман системаны — тайбыны хандыр системаны тургузуп болур. Совет Энгелдиниң сөөлүг нотаның удурут-улказың ийиктыр, оң аякы дузазын англи хамааты кижи бүрүгү билген турар ужураут» деп согуу демдегезин.

ГДР-НИҢ ЧОНУ СОВЕТ НОТАГА БАЙЫР ЧЕДИРИП ТУРАТ

БЕРЛИН. Герман Демократтыг Республикасынын чоңу Германиянын чакыкы экин дүрүн катан тургузарыңе болган Европага тайбыны хандырамыңе улаанган Совет чазактын октябрь 23-теги барыны талзы үш күрүлелерге нотагаңда чаз саналдарга ийи байыр чедирип турар дугайы «Фюрер» согуу октябрь 25-те бижээн. Оң-биле кады согуу чаз совет нота дугайында чоңуң аныктыр чөпестеринин элөөн каш чугааларын база парлаан.

АН агентлигиниң меделгезин бугура азырга, Одерде Франкфурт округта Германиянын демократтыг таразын партиясынын округ организациаларың даргалы Артур Пах Совет чазактын нотагаңың дугайы чугаалап тура, бо чыдын ноябрда өскө айттыгылар-биле кады Германиянын чакыкы экин тайбы болган демократтыг үндөшүңе катан тургузарын чугаалажыр ужураут даштыкы херектерин дөрт министрлеринин чөвүлдө хуурамын чорударың дугайында Совет чазактын саналын немек таравачынар деткир хүлээлгел дөш демдегезин. А. Пах оон ийлаа барыны Германиянын милитаризациалары Европага тайбын аймыкты болдурарын Совет чазактын нотагаңың бүтү төдөн-биле айттыг чүрөкүн демдегезин.

Барыны талзы күрүлелерге Совет чазактын нотагаңың байыр чедирбешпаан, Берлинде газ заводунуң аякыныңыңы резолюция хүлөп алган, мында айттыгы турары болза, Совет Энгелдиниң оң нотагы улуз совет улустан талзыннан немек улузса аяк-дүмкө дузалачымыңың база бир бадтыгы болур.

Герман айттыгынын тайбын шиттирээр дугайында Совет Энгелдиниң октябрь 23-теги бодунуң барыны талзы күрүлелерге нотагаңда кирген чаз саналдары немек улустан амырчалык өргө-ажыктырыңа бүтү немек патриоттар чүрөкүң ханымыңдан байыр чедирип турар деп тайбыңа ынакшыдыг немек аныктырың күзгөсөрүң илеретпешпаан, «Юнге вальт» согуу (Хөстүг немек аныктырың эвиделин төп комитетинин органы) бижээн.

«ЕВРОПАГА АЙЫЛ ЧОК ЧОРУК ДЭЭШ!» «ТРИБУНА ЛОДУ» СОЛУН СОВЕТ НОТА ДУГАЙЫНДА

ВАРШАВА. Польша парламга Европага коллективтиг аймык чок чоруктуң системаны тургузар болган герман айттыгынын тайбын, демократтыг үндөшүңгө

шиттирээр айттыгы талзы-биле барыны талзы күрүлелерин чазактарыңа Совет чазактын нотагаңың калбаа-биле тайылбырлап бижип турар. Совет нотаны төп солуншары парлаан, а ол ишкан Варшава радиосуңа дамчыткан.

Совет нотада ийи үндүртүңгөн саналдарга турсааткан мурнуку чүдүлгелер болган редакцияларын чүдүлгелер палыга согуулар база парлаан. Совет нота болза, тайбыны камгалаарыңың болган бижыларың, Европага улуустарыңың болган делегейин бүтү улуустарыңың аймык чок чоруктуң дугайында, а ол ишкан улуустар арасынын дүжүлүгү чоруну кошкандырың дугайында Совет чазактын сагып салымшының чаз херечин болур.

«Европагаң аймык чок чорук дөш» деп чүдүлгө «Трибуна Лоду» согууңуң бижэени болза: «Совет Энгелде тайбы

